

Autor	Mgr. Hana Marešová
Datum vytvoření	30.10. 2011
Datum ověření ve výuce	31.10. 2011
Ročník	7.
Vzdělávací oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor	Český jazyk a literatura
Tématický okruh	Slovotvorba
Téma	Obohacování slovní zásoby
Název výukového materiálu	Obohacování slovní zásoby - procvičování
Identifikátor	VY_32_INOVACE_08_SLOVNI_ZASOBA_7_31.10.
Klíčová slova	Slovní zásoba, odvozování, skládání, zkracování, přenášení významu, sousloví, přenášení slov z cizích jazyků, slova mnohoznačná, homonyma, metafora, metonymie, archaismy, historismy, neologismy
Anotace	<p>Materiál je určen k procvičení a zopakování učiva o slovní zásobě a jejím obohacování. Může být využit jako pracovní list pro každého jednotlivého žáka nebo jako předloha zobrazená na interaktivní tabuli.</p> <p>Žáci v prvním cvičení třídí slova do tabulky podle toho, jakým způsobem obohacila slovní zásobu. Dále mají rozpoznat homonyma a mnohoznačná slova (možno pracovat se SSČ).</p> <p>V následujícím cvičení rozlišují jednoznačná a mnohoznačná slova a u mnohoznačných slov určují, zda byl význam slova přenesen na novou skutečnost na základě metaforického nebo metonymického.</p> <p>V dalších cvičeních žáci postupně vyhledávají dle zadání sousloví, slova utvořená skládáním a nevlastní složeniny. V posledním cvičení mají žáci za úkol roztřídit slova na archaismy, historismy a neologismy. Po celou dobu práce mají žáci možnost používat Slovník spisovné češtiny a Slovník cizích slov.</p>

Slovní zásoba - opakování

1. Zapište slova do tabulky podle toho, jakým způsobem obohatila slovní zásobu:

Chladnokrevný, ČSSD, mlékárna, ucho (u hrnečku), trojúhelník, psací stroj, filosofie, starověké státy, železničář, zelenina, spací pytel, Čedok, kolega, imunita, okenní, polička, fyzika, idea, jazyk (u boty)

Tvoření nových slov			Přenášení významu	Spojování slov v sousloví	Přenášení slov z cizích jazyků
Odvozování	Skládání	Zkracování			

2. Rozlište slova mnohoznačná a homonyma – homonyma podtrhněte (svoji volbu si ověřte v SSC)

Kohoutek, ručička, hvězda, servis, raketa, jazyk, koruna, kolo, travička, los, hřeben

3. Rozhodněte, která slova v prvním sloupci tabulky jsou **mnohoznačná**. **Doplňte** k mnohoznačným slovům do druhého sloupce tabulky jejich **základní význam**, do třetího sloupce tabulky **přenesený význam a** do čtvrtého sloupce uveďte, zda jde o přenesení na základě **metaforickém nebo metonymickém**. U slov, která nejsou mnohoznačná, sloupce proškrtněte (**viz vzor**)

Slovo	Základní význam	Přenesený význam	Způsob přenesení významu
manšestr	město v Anglii	Název látky	metonymie
židle	-----	-----	-----
kořen			
prvotisk			
watt			
mlok			
zub			
vrátný			
kořen			

4. Podtrhněte sousloví:

Listnatý les, gorila nížinná, nová kniha, sychravý den, základní škola, obývací pokoj, obchodní dům, veselý klaun

5. Podtrhněte slova utvořená skládáním

Teploměr, televizní, studovna, vysokohorský, hostovat, vynést, nevyučit, cukrovar, rozzářit, výpočetní, záškolák, krátkodobě, divadelní, umyvadlo, sudokopytník, nachlazení

6. Podtrhněte složeniny nevlastní

Práceschopný, rovnoběžka, sebekritika, málomluvný, horolezec, okamžik, pravděpodobný, radiotechnika, maloměsto, drobnozrný, hmyzožravec, sedmikráska, samospráva

7. Roztříd'te slova správně do tabulky, význam slov si můžete ověřit v SSČ nebo v SCS:

Palcáty, družice, krajánek, bradýř, bicykl, displej, alchymie, vrtulník, oficír

Archaismy	Historismy	Neologismy